

grunde, sagsøgerne påberåber sig, delvis er de samme som dem, de gjorde gældende i de tidligere sager, men som en ny sag, når sagerne er anlagt til prøvelse af et spørgsmål, der ikke tidligere er blevet afgjort.

2. Institutionernes pligt til at sikre, at deres tjenestemænd og øvrige ansatte frit og under iagttagelse af de fastlagte regler kan vælge deres repræsentanter, består ikke blot i pligten til at forfølge begåede overtrædelser eller forhindre uregelmæssigheder. Institutionerne har ret til at gribe ind på eget initiativ, såfremt der består tvivl om et valgs forskriftsmæssighed. Denne ret til indgriben omfatter også tilfælde, i hvilke en sådan tvivl — inden for institutionen — må ryddes af vejen for at skabe forhold, der giver retssikkerhed.
3. Den valgordning, der er vedtaget af en institutions personales generalforsamling, forbliver gældende, indtil den gyldigt er blevet erstattet eller ændret senest en måned før udløbet af det siddende persona-

leudvalgs mandatperiode i overensstemmelse med den procedure, der er fastlagt i en af institutionen truffet afgørelse.

4. En bestemmelse om, at en generalforsamling for personalet, der skal fastsætte regler for valg til personaleudvalg, skal afholdes senest en måned før udløbet af det siddende personaleudvalgs mandatperiode, har navnlig til formål at gøre det muligt velovervejnet at vedtage regler under rolige forhold og på den mest objektive måde.

Retssikkerhedshensynet kræver imidlertid, at fristen beregnes ikke i forhold til valgdatoen, men i forhold til datoen for udløbet af det foregående personaleudvalgs mandatperiode. For datoen for udløbet af denne mandatperiode er til forskel fra valgdatoen kendt på forhånd, og der kan derfor ikke herske tvivl om, hvornår ændringer af valgordningen senest skal være gennemført.

RETTENS DOM (Femte Afdeling)

8. marts 1990 *

I sag T-28/89,

Claude Maindix, Raymond Muller og Francis Patterson, tjenestemænd ved Det Økonomiske og Sociale Udvalg, Bruxelles, ved advokat Jean-Noël Louis, Bruxelles

* Processprog: fransk.

les, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Yvette Hamilius, 7-11, route d'Esch,

sagsøgere,

mod

Det Økonomiske og Sociale Udvalg, ved Detlef Brüggemann, som befuldmægtiget, bistået af advokat Alex Bonn, Luxembourg, og med valgt adresse hos advokat Bonn, 22, Côte D'Eich,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af visse retsakter vedrørende afholdelse af valg til personaleudvalget ved Det Økonomiske og Sociale Udvalg den 17. marts 1988 efter den såkaldte »SUPAR«-valg måde,

har

RET TEN (Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden H. Kirschner og dommerne C. P. Briët og J. Biancarelli,

justitssekretær: H. Jung

efter skriftveksling og mundtlig forhandling den 24. januar 1990,

afsagt følgende

Dom

De faktiske omstændigheder, der har givet anledning til sagen

- 1 Ved afgørelse nr. 1896/75 A af 28. juli 1975 vedtog Det Økonomiske og Sociale Udvalgs Præsidium (herefter benævnt »ØSU«) bestemmelser vedrørende institutionens personaleudvalgs sammensætning og de nærmere regler for dets arbejdsgang. I artikel 5 i afgørelsen hedder det:

»Artikel 5 — Mandat

Personaleudvalgets medlemmer vælges på de betingelser, der fastsættes af generalforsamlingen for tjenestemænd i Det Økonomiske og Sociale Udvalg. Denne skal afholdes senest en måned før udløbet af det foregående udvalgs mandatperiode. Den indkaldes af den afgående formand.

Mandatet for personaleudvalgets medlemmer udløber to år efter, at de er blevet valgt. Institutionen kan imidlertid beslutte at fastsætte en kortere varighed for mandatperioden, som dog skal være på mindst et år. Mandatet ophører ligeledes, hvis et medlem af personaleudvalget vælger at træde tilbage eller udtræder af tjenesten. I så fald afholdes nyt valg, og en afløser indsættes. Et nyt medlem har mandat for den resterende periode.

Efter udløbet af det afgående udvalgs mandat bliver dette siddende for at varetage løbende sager, indtil det nye personaleudvalg er blevet indkaldt første gang.

- 2 Den 4. marts 1983 vedtog generalforsamlingen for personalet ved ØSU »bestemmelser for valg til personaleudvalget«, CP 153/83, hvori der indførtes en ordning med forholdstalsvalg, som betegnes »SUPAR«.
- 3 ØSU's personaleudvalgs mandat udløb i 1985 den 20. april. Dagen før vedtog generalforsamlingen for personalet en anden ordning om valg med simpelt flertal.
- 4 Flere tjenestemænd ved ØSU søgte derefter institutionen ved Domstolen med påstand om annullation af denne generalforsamlingsbeslutning. Sagsøgerne i nærværende sag og to andre tjenestemænd ved ØSU har fået adgang til at intervenere i disse sager til støtte for institutionens påstande. Det valg af personaleudvalg, der var fastsat til den 14. juni 1985, og hvorved den i den anfægtede generalforsamlingsbeslutning fastlagte valg måde skulle følges, blev udsat ved kendelse om foreløbige forholdsregler, afsagt af Domstolen den 11. juni 1985, Diezler m.fl. mod Det Økonomiske og Sociale Udvalg (146/85 R, Sml. s. 1805).

5 Domstolen annullerede ved dom af 27. oktober 1987, Diezler m.fl. mod Det Økonomiske og Sociale Udvalg (forenede sager 146/85 og 431/85, Sml. s. 4283) generalforsamlingens beslutning om nye regler for valg til personaleudvalget med den begrundelse, at fristreglen i artikel 5, stk. 1, i nævnte afgørelse nr. 1896/75 A ikke var blevet overholdt.

6 Efter afsigelsen af denne dom tilstillede ØSU's generalsekretær den 5. november 1987 den pr. 19. april 1985 udnævnte valgbestyrelsesformand et notat med følgende indhold:

»Vedr.: Valg til personaleudvalget

Efter Domstolens dom af 27. oktober 1987 i de forenede sager 146/85 og 431/85, Diezler m.fl. mod Det Økonomiske og Sociale Udvalg, må der i medfør af EØF-Traktatens artikel 176 snarest afholdes valg til personaleudvalget.

Dette valg skal afholdes i henhold til den pr. 20. marts 1985 gældende valgordning, dvs. 'SUPAR'-ordningen.

Udpegelsen på personalets generalforsamling den 19. april 1985 af en valgbestyrelse berøres ikke af Domstolens dom, hvorfor det påhviler denne bestyrelse, på eget initiativ og til opfyldelse af Domstolens dom at varetage sine opgaver i henhold til institutionens interne regler, herunder afholdelse af valg som omhandlet snarest muligt.«

7 Medlemmerne af valgbestyrelsen trådte tilbage den 9. november 1987 og henviste herved til deres »mangel på kendskab til og utilstrækkelige erfaringer« med nævnte valgordning.

8 Sagsøgerne i nærværende sag indgav den 20. november 1987 ud fra den opfattelse, at generalsekretærens notat af 5. november 1987 ikke var i overensstemmelse med Domstolens dom af 27. oktober 1987, begæring om fortolkning af Domstolens dom for at opnå en afgørelse af, om det efter annullationen af ØSU's personales generalforsamlings beslutning af 19. april 1985 var muligt eller nødvendigt at ind-

kalde til en ny generalforsamling for eventuelt at få fastsat en ny valgordning, hvorefter det forestående valg skulle foregå. Denne begæring blev afvist ved Domstolens kendelse af 20. april 1988, Maindiaux m.fl. mod De Europæiske Fællesskabers Økonomiske og Sociale Udvalg og Claus Diezler m.fl. (forenede sager 146/85 og 431/85 — Fortolkning, Sml. s. 2003) med den begrundelse, at begæringen ikke tog sigte på at klarlægge et spørgsmål, der var afgjort ved nævnte dom, men på at opnå en udtalelse fra Domstolen vedrørende dennes opfyldelse og virkning.

- 9 En ny generalforsamling, der var blevet indkaldt af det siddende personaleudvalg, jfr. artikel 5, stk. 3, i nævnte afgørelse nr. 1896/75 A, udpegede derefter den 11. december 1987 en ny valgbestyrelse. Valgbestyrelsens formand tilstillede ØSU's generalsekretær en anmodning om »klare oplysninger om den valgordning, der skal finde anvendelse«, og modtog som svar herpå den 25. januar 1988 følgende notat:

»Vedr.: Valg til personaleudvalg

Som svar på Deres notat af 8. januar 1988 skal jeg hermed bekræfte, at nævnte valg efter institutionens opfattelse skal afholdes i henhold til 'SUPAR'-ordningen, der er den ordning, der var gældende den 20. marts 1985. Dette er i øvrigt også den opfattelse, jeg har givet udtryk for i mit informative notat af 5. november 1987, ligesom det er den, som Det Økonomiske og Sociale Udvalgs befuldmægtigede under den for tiden ved Domstolen verserende fortolkningssag har gjort sig til talsmand for.

Til Deres oplysning tilføjes, at begæringen om fortolkning ikke har opsættende virkning.«

- 10 Sagsøgerne i nærværende sag indgav den 4. februar 1988 klage med anmodning om annullation af følgende akter:
- »1) Generalsekretærens afgørelse af 25. januar 1988, hvorefter den såkaldte 'SUPAR'-valgmåde skal finde anvendelse ved det — som det synes til den 15. marts fastsatte — valg af medlemmer til personaleudvalget.
  - 2) Om fornødent, generalsekretærens afgørelse, som formanden for valgbestyrelsen blev underrettet om ved notat af 5. november 1987, og i henhold til hvilken der uden udsættelse skal gennemføres valg til personaleudvalget efter 'SUPAR'-valgmåden.

3) Om fornødent, generalsekretærens afgørelse om ikke at gribe ind på eget initiativ og lade indkalde en generalforsamling ved udløbet af mandatperioden, således at tjenestemændene ved ØSU kunne træffe bestemmelse om den valg-måde, der skulle anvendes i forbindelse med valget af medlemmer til personaleudvalget.«

11 I klagen blev der stillet krav om, at der efter annullationen af disse afgørelser i stedet blev truffet »afgørelse om indkaldelse af en generalforsamling for tjenestemændene ved ØSU, der på dagsordenen har fastsættelse af en valgordning for valg af medlemmer til personaleudvalget«. Sagsøgerne støttede deres klage på, at nævnte afgørelse nr. 1896/75 A ikke udtrykkeligt fastsætter, at valgordningen fortsat gælder, hvorfor det tilkom personalets generalforsamling at vælge den valgordning, hvorefter valget af personaleudvalgets medlemmer skulle ske. Ifølge sagsøgerne måtte enhver afgørelse om at anvende en valgordning, der ikke udtrykkeligt var vedtaget af generalforsamlingen ved udløbet af det siddende personaleudvalgs mandatperiode, være retsstridig.

12 Den 8. februar 1988 fastsatte valgbestyrelsen datoen for valg til personaleudvalget, der blev fastsat til den 17. marts 1988. Valgbestyrelsen meddelte samtidig med fremlæggelsen af denne tidsplan personalet, at valget i overensstemmelse med generalsekretærens »instrukser« af 25. januar 1988 ville blive afholdt efter »SUPAR«-ordningen. Sagsøgerne indgav den 12. februar 1988 klage mod valgbestyrelsens beslutning af 8. februar 1988 om den følgende 17. marts at afholde valg til personaleudvalget på grundlag af den såkaldte »SUPAR«-metode og — i det omfang det måtte være nødvendigt — mod generalsekretærens stiltiende afgørelse om ikke på eget initiativ at gribe ind for at annullere denne beslutning med henblik på indkaldelse af en generalforsamling, på hvilken tjenestemændene ved ØSU skulle få lejlighed til at vedtage den valgordning, der skulle anvendes, og endelig for at pålægge nævnte valgbestyrelse at afholde det kommende valg i overensstemmelse med bestemmelserne i den ordning, der skulle vedtages.

Sagens behandling

13 På baggrund heraf har Claude Maindiaux og to andre tjenestemænd ved ØSU ved stævning, indgivet til Domstolens Justitskontor den 29. februar 1988, anlagt sag med påstand om annullation af den sagsøgte institutions generalsekretærs to afgørelser om, at det valg til institutionens personaleudvalg, der var fastsat til den 17. marts 1988, skulle afholdes på grundlag af den såkaldte »SUPAR«-forholdstals-

valgordning, af valgbestyrelsens beslutning om at afholde nævnte valg på grundlag af nævnte ordning, og af generalsekretærens stiltiende afgørelse om ikke at gribe ind på eget initiativ og lade indkalde en generalforsamling for personalet, således at der kan vedtages en valg måde, der skal anvendes ved valget af personaleudvalget.

- 14 En begæring om foreløbige forholdsregler, som sagsøgerne indgav til Domstolens Justitskontor samme dag som stævningen i sagen, og hvori der begæres udsættelse med gennemførelsen af ØSU's valgbestyrelsens beslutning af 8. februar 1988 om at afholde valg til personaleudvalget efter den såkaldte »SUPAR«-valg måde og udsættelse af det fastsatte valg, blev afvist ved kendelse afsagt af formanden for Domstolens Fjerde Afdeling den 15. marts 1988, og valget fandt herefter sted den 17. marts 1988.
- 15 Skriftvekslingen er i det hele afviklet ved Domstolen. Den er forløbet forskriftsmæssigt, når henses til den omstændighed, at den i medfør af artikel 91, stk. 4, i vedtægten for tjenestemænd er blevet udsat, indtil der ved udløbet af den i vedtægtens artikel 90, stk. 2, fastsatte frist forelå en stiltiende afvisning af sagsøgernes klager.
- 16 Sagen er ved Domstolens kendelse af 15. november 1989 blevet henvist til Retten i Første Instans, jfr. Rådets afgørelse af 24. oktober 1988 om oprettelse af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans.
- 17 Retten har på grundlag af den refererende dommers rapport besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse. Sagsøgerne og ØSU har afgivet indlæg og besvaret spørgsmål fra Retten (Femte Afdeling) i retsmødet den 24. januar 1990. Der er ikke i sagen blevet udpeget en generaladvokat, og formanden har herefter optaget sagen til dom ved retsmødets afslutning.
- 18 Sagsøgerne har nedlagt følgende påstande:
- 1) sagen admitteres, og der gives sagsøgerne medhold i deres påstande;

2) følgelig annulleres følgende afgørelser:

- a) generalsekretærens afgørelse af 25. januar 1988, hvorefter den såkaldte »SUPAR«-valgmåde finder anvendelse ved valget af medlemmer til personaleudvalget den 17. marts 1988;
  - b) om fornødent generalsekretærens afgørelse, som formanden for valgbestyrelsen blev underrettet om ved notat af 5. november 1987, og i henhold til hvilken der uden udsættelse skal afholdes valg til personaleudvalget efter »SUPAR«-valgmåden;
  - c) om fornødent generalsekretærens afgørelse om ikke at gribe ind på eget initiativ og lade indkalde en generalforsamling ved udløbet af mandatperioden, således at tjenestemændene ved ØSU kunne vedtage den valgmåde, der skulle anvendes i forbindelse med valget af medlemmer til personaleudvalget;
  - d) valgbestyrelsens beslutning af 8. februar 1988 om at afholde valg til personaleudvalget den 17. marts 1988 efter den såkaldte »SUPAR«-valgmåde;
  - e) om fornødent generalsekretærens stiltiende afgørelse om ikke at gribe ind på eget initiativ for at annullere valgbestyrelsens nævnte ulovlige beslutning samt lade indkalde en generalforsamling, således at tjenestemændene kunne vedtage den valgmåde, der skal anvendes ved det forestående valg af medlemmer til personaleudvalget, og endelig for at give valgbestyrelsen pålæg om at afholde det forestående valg i overensstemmelse med reglerne for den valgmåde, der ville blive vedtaget;
- 3) sagsøgte tilpligtes at betale sagens omkostninger, enten i medfør af procesreglementets artikel 69, stk. 2, eller i medfør af dets artikel 69, stk. 3, andet afsnit, samt, jfr. procesreglementets artikel 73, litra b), de nødvendige udgifter, som er afholdt med henblik på sagens behandling, især rejse- og opholdsudgifter og advokatsalær.

19 Det Økonomiske og Sociale Udvalg har nedlagt følgende påstande:

- afvisning, subsidiært frifindelse;
- sagsøgerne tilpligtes at afholde sagens omkostninger.

Den første og den anden søgsmålsgrund

Formaliteten

- 20 ØSU har fremført tre afvisningsindsigelser, den første om manglende søgsmålsinteresse, den anden om, at der ikke foreligger en akt, der indeholder et klagepunkt, og den tredje om, at der foreligger en tilsidesættelse af vedtægtens artikel 90, stk. 1.
- 21 ØSU har for det første bestridt, at sagsøgerne har den fornødne søgsmålsinteresse, og har herved anført, at sagen kun bygger på den opfattelse, sagsøgerne forgæves har forfægtet først som intervenienter i de forenede sager 146/85 og 431/85 og dernæst i deres begæring om en fortolkning af den i de nævnte sager afsagte dom af 27. oktober 1987.
- 22 Sagsøgerne har gjort gældende, at der intet er til hinder for, at de til støtte for deres søgsmålsgrunde i nærværende sag påberåber sig argumenter, de tidligere har fremført i en anden sag. De har under den mundtlige forhandling desuden gjort gældende, at parterne i denne sag ikke er de samme som parterne i de forenede sager 146/85 og 431/85, idet de i de sidstnævnte sager intervenerede til støtte for ØSU's påstande.
- 23 Domstolen har ved afgørelsen af, om en sag skal afvises med den begrundelse, at sagsgenstanden er den samme som i en tidligere sag, fastslået, at den omstændighed, at parterne i den senest anlagte sag er de samme som i den tidligere sag, og at sagsøgernes formål og anbringender er de samme, medfører sagens afvisning (Domstolens kendelse af 1. april 1987, Ainsworth, forenede sager 159/84 og 267/84, 12/85 og 264/85, Sml. s. 1579). Domstolen har i dom af 27. oktober

1987 i de tidligere nævnte forenede sager (146/85 og 431/85) anført, at den retsakt, der påstås annulleret, udgør et element af stor betydning for karakteriseringen af genstanden for et søgsmål. Denne sag er imidlertid anlagt til prøvelse af andre retsakter end de i de forenede sager 146/85 og 431/85 omhandlede retsakter, og det kan derfor ikke antages, at sagsgenstanden i de to sager er den samme.

- 24 Sagsøgerne har desuden med rette påberåbt sig Domstolens kendelse af 20. april 1988 (de tidligere nævnte forenede sager 146/85 og 431/85 — Fortolkning), hvorved den af sagsøgerne fremsatte begæring om fortolkning af Domstolens dom af 27. oktober 1987 blev afvist. Af denne kendelse fremgår nemlig, at spørgsmålet om, hvilken valgordning der skulle finde anvendelse efter denne dom, endnu ikke er blevet afgjort. Heraf følger, at nærværende sag ikke fremtræder som en gentagelse af de tidligere nævnte sager, selv om de af sagsøgerne i denne sag fremførte grunde delvis er de samme som dem, de gjorde gældende i de tidligere sager, men som en ny sag.
- 25 Det må derfor fastslås, at der som følge af de tidligere sager ikke nu foreligger hverken manglende søgsmålsinteresse for sagsøgerne eller en retskraftig afgørelse, der kan afskære en realitetsbehandling af nærværende sag.
- 26 Sagsøgernes søgsmålsinteresse er heller ikke ophørt i kraft af, at de har afstået fra at anfægte resultatet af valgene af 17. marts 1988 på grundlag af reglerne om anfægtelse af valg, og altså som anført af Domstolen i dommen af 29. september 1976, De Dapper m.fl. mod Europa-Parlamentet (54/75, Sml. s. 1381) efter den i tjenestemandsvedtægtens artikler 90 og 91 fastlagte procedure.
- 27 Sagsøgerne har herom i retsmødet anført, at det til pådømmelse i nærværende sag foreliggende spørgsmål om fortolkning af artikel 5 i afgørelse 1896/75 A fortsat er aktuelt, fordi det i 1988 valgte personaleudvalg, hvis mandatperiode snart udløber, skal fornys.
- 28 Selv om det i almindelighed er korrekt, at den interesse, der haves i at anfægte uregelmæssigheder i forbindelse med valgs afholdelse, falder sammen med interessen i at sikre, at disse uregelmæssigheder ikke har påvirket valgets udfald, gælder

dette ikke i nærværende sag. For Rettens stillingtagen til gyldigheden af foranstaltningerne om afholdelse af valget den 17. marts 1988 skal løse den uenighed, der består parterne imellem vedrørende den valgordning, der skal finde anvendelse, når personalets generalforsamling ikke har truffet en beslutning i overensstemmelse med artikel 5 i afgørelse 1896/75 A. Den afgørelse, der vil blive truffet, vil således kunne bringe den retlige usikkerhed til ophør, der for tiden gør sig gældende på dette punkt, og som vil kunne indvirke på afholdelsen af kommende valg i medfør af den omtvistede bestemmelse. Heraf følger, at spørgsmålet om gyldigheden af foranstaltningerne til afholdelse af de valg, der fandt sted den 17. marts 1988, fortsat og uanset udfaldet af dette valg har interesse.

- 29 ØSU har med sin anden afvisningsindsigelse gjort gældende, at spørgsmålet om, hvilken valgordning der skal anvendes ved det kommende valg, er blevet definitivt afgjort ved Domstolens dom af 27. oktober 1987, og at de af sagsøgerne anfægtede akter fra ØSU's generalsekretær derfor ikke er anfægtelige afgørelser, men blot udtalelser, der tog sigte på opfyldelsen af Domstolens dom, jfr. EØF-Traktatens artikel 176.
- 30 Sagsøgerne har gjort gældende, at ØSU's generalsekretærs akter har været retligt bindende afgørelser, truffet under institutionens udøvelse af dens ret, eller rettere dens pligt til at gribe ind for at sikre et forskriftsmæssigt valg af personaleudvalget, som anerkendt af Domstolen i dommen af 29. september 1976 (den tidligere nævnte sag 54/75). Disse akter har efter sagsøgernes opfattelse karakter af formelle instrukser til valgbestyrelsen, som denne efterkom.
- 31 ØSU har som svar på et spørgsmål, der er blevet stillet i retsmødet, oplyst, at institutionen vel anerkender at være forpligtet til at påse, at valg afholdes forskriftsmæssigt, men at institutionen ikke mener, at administrationen kun er forpligtet til at udstede retligt bindende afgørelser for at hindre eller afhjælpe åbenbare fejl og omvendt bør undgå at gribe ind i personalets rettigheder, når de til valgets afholdelse udpegede organer følger en korrekt procedure i overensstemmelse med de udtalelser, administrationen har tilstillet dem.
- 32 Der må tages stilling til den retlige beskaffenhed af de af ØSU's generalsekretær truffene foranstaltninger til opfyldelse af Domstolens dom, idet der herved henses til den institutionen påhvilende forpligtelse til at sikre forskriftsmæssigheden af valg til de organer, der repræsenterer personalet. Administrationens beføjelser til at føre

tilsyn på dette område begrænser sig ikke som anført af den sagsøgte institution til en ret til at gribe ind i situationer, hvor de til valgets afholdelse udpegede organer allerede har overtrådt valgreglerne eller konkret truer med ikke at ville overholde dem. Institutionens pligt til at sikre, at dens tjenestemænd og øvrige ansatte frit og under iagttagelse af de fastlagte regler kan vælge deres repræsentanter, jfr. anerkendelsen af denne ret i Domstolens dom af 29. september 1976 (den tidligere anførte sag 54/75), består ikke blot i pligten til at forfølge begåede overtrædelser eller forhindre overhængende uregelmæssigheder. Domstolen har anerkendt, at institutionerne har ret til at gribe ind på eget initiativ, såfremt der består tvivl om et valgfs forskriftsmæssighed. Denne ret til indgriben omfatter også tilfælde, i hvilke en sådan tvivl — inden for institutionen — må ryddes af vejen. Det er af hensyn til en korrekt afvikling af valgene nødvendigt, at institutionens opgaver også omfatter en pligt til at skabe forhold, der giver retssikkerhed, og til med bindende virkning at afgøre tvivlsspørgsmål, uden at skulle afvente, at der opstår en alvorligere konflikt i anledning af disse spørgsmål og dermed eventuelt en forsinkelse med afholdelsen af valg. De beføjelser, institutionerne har i kraft af den dem påhvilende pligt til at sikre valg uden uregelmæssigheder, omfatter derfor en beføjelse til at træffe præventive foranstaltninger.

- 33 Det fremgår endvidere af en undersøgelse af de to anfægtede notater, at ØSU's opfattelse ikke kan lægges til grund. Notaterne har faktisk et klart indhold og viser intet om, at det på affattelsestidspunktet ikke var hensigten med dem at udstede retsakter med bindende retsvirkninger. Generalsekretæren udtalte i sit første notat, at valget »skal afholdes i henhold til ... 'SUPAR'-ordningen«. I det andet notat bekræftede generalsekretæren, »at nævnte valg efter institutionens opfattelse skal afholdes i henhold til 'SUPAR'-ordningen«. Generalsekretæren gav altså bindende instrukser med henblik på at sikre, at valgene afholdtes efter »SUPAR«-ordningen. Han overlod intet til valgbestyrelsens frie skøn. Den omstændighed, at det andet notat indeholder ordet »opfattelse«, modsiger ikke konstateringen heraf, for dette ord blev ikke anvendt for at angive meddelelsens retlige beskaffenhed, og at denne var retligt bindende, bekræftes af den omstændighed, at den udgør administrationens besvarelse af en anmodning fra valgbestyrelsen om »klare oplysninger om den valgordning, der skal finde anvendelse«.
- 34 Adressaterne for de to notater, dvs. de på hinanden følgende valgbestyrelser, havde derefter grund til at antage — hvad de i øvrigt gjorde — at de var bundet af notaterne ved udførelsen af deres opgaver.

- 35 Det må herefter fastslås, at ØSU's generalsekretær har truffet to retligt bindende afgørelser.
- 36 ØSU har som en tredje afvisningsindsigelse anført, at søgsmål i valgtvistigheder om valg af personaleudvalg kun kan antages til realitetsbehandling, såfremt de gælder efterprøvelse af en afgørelse fra ansættelsesmyndigheden, hvorved denne nægter at gribe ind efter anmodning fra en berørt person, dvs. en afgørelse som omhandlet i tjenstemandsvedtægtens artikel 90, stk. 1. Institutionen har til støtte for dette synspunkt anført, at valgtvistigheder omfattes af bestemmelserne om tjenstemandsager, og navnlig bestemmelserne i tjenstemandsvedtægtens artikler 90 og 91. ØSU anfører herved, at nødvendigheden af en forudgående ansøgning er fastslået i Domstolens dom af 27. oktober 1987 (i de tidligere nævnte forenede sager 146/85 og 431/85). Men ØSU gør gældende, at sagsøgerne ikke har indgivet en sådan ansøgning.
- 37 Sagsøgerne har heroverfor gjort gældende, at det ikke af nævnte dom fremgår, at der gælder en sådan betingelse for sagens antagelse til realitetsbehandling, og at der ikke gælder specielle procedureregler for valgtvistigheder. Efter deres opfattelse er de i tjenstemandsvedtægten fastsatte betingelser for en realitetsbehandling af sagen opfyldt, efter at sagsøgerne har indgivet klager over de to retsakter fra generalsekretæren, hvorved det bestemtes, at »SUPAR«-valgmåden skulle anvendes, hvilke akter efter sagsøgernes opfattelse blev vedtaget henholdsvis ex officio for den førstes vedkommende og efter valgbestyrelsens ansøgning for den andens vedkommende.
- 38 Det bemærkes, at sagsøgernes første og anden påstand er rettet mod positive retsakter udstedt af ØSU's generalsekretær. Institutionen har derfor ikke retmæssigt kunnet stille krav om, at proceduren i henhold til tjenstemandsvedtægtens artikel 90, stk. 1, blev fulgt.
- 39 Sagsøgerne indgav den 4. februar 1988 klage over de to afgørelser, de anfægter, og de har derfor opfyldt kravene ifølge tjenstemandsvedtægtens artikel 91, stk. 2, for så vidt angår de to første påstande.
- 40 Søgsmålet skal derfor admitteres, for så vidt angår de to første påstande.

Realiteten

- 41 Med sagsøgernes første anbringende gøres det gældende, at der foreligger en overtrædelse af artikel 5 i nævnte afgørelse 1896/75 A.
- 42 Efter sagsøgernes opfattelse skal denne bestemmelse, hvori der ikke udtrykkeligt er tale om benyttelse uden ændringer af en given af generalforsamlingen vedtagen valg måde, fortolkes således, at valg måden ved valg af personaleudvalg ved hvert nyvalg skal fastlægges af den generalforsamling, der afholdes ved udløbet af det siddende personaleudvalgs mandatperiode. Da generalforsamlingens beslutning af 19. april 1985 er blevet annulleret af Domstolen, har der ifølge sagsøgerne kun på en ny generalforsamling gyldigt kunnet fastsættes en valgordning for valget den 17. marts 1988.
- 43 Sagsøgerne har gjort gældende, at deres fortolkning, der fraviger de metoder, der er blevet vedtaget i de øvrige institutioner, for ØSU's særlige vedkommende er begrundet med, at institutionen har en begrænset størrelse og dets personale stor mobilitet. På denne baggrund er en benyttelse uden ændringer af den tidligere anvendte valg måde ifølge sagsøgerne til hinder for, at de tjenstgørende tjenestemænd effektivt får mulighed for at træffe et valg vedrørende betingelser og vilkår for deres repræsentation, uafhængigt af vedtagelser truffet af deres forgængere, der har forladt institutionen.
- 44 Den sagsøgte institution har anført, at det følger af Domstolens dom af 27. oktober 1987 (i de tidligere nævnte forenede sager 146/85 og 431/85), at det forsinkede valg af medlemmer til personaleudvalget nødvendigvis skulle foregå efter den tidligere gældende valg måde, der endnu ikke gyldigt var blevet erstattet af en anden valg måde.
- 45 Det bemærkes, at artikel 5, stk. 1, i afgørelse 1896/75 A udgør iværksættelsen inden for ØSU af artikel 1, stk. 2, i bilag II til tjenestemandsvedtægten. Ifølge denne bestemmelse er det generalforsamlingen af tjenestemænd, der er kompetent til at fastlægge betingelserne for valg til personaleudvalg og dermed til inden for hver institution at supplere de i vedtægten fastlagte regler om personalets repræsentation. Ved vedtægten tilkendes der altså generalforsamlingen en beføjelse til at fastlægge regler om valgordningen, der skal overholdes såvel af institutionen som dens tjenestemænd. Ved vedtægten er der altså tillagt generalforsamlingen en beføjelse til at fastlægge almengyldige regler på området. Denne beføjelses karakter af

en retsanordningsbeføjelse berøres ikke af den omstændighed, at udøvelsen af den i det foreliggende tilfælde, som det fremgår af Domstolens dom af 27. oktober 1987 (i de nævnte forenede sager 146/85 og 431/85), er betinget af, at bestemmelserne i afgørelse 1896/75 A, som institutionen vedtog med hjemmel i tjenstemandsvedtægtsens artikel 9, stk. 2, overholdes.

- 46 De retsregler, der gyldigt er blevet vedtaget af et organ, der har en lovgivnings- eller retsanordningsbeføjelse, forbliver gældende, medmindre andet er bestemt, indtil de gyldigt er blevet ændret eller ophævet. Der er imidlertid hverken i bilag II til tjenstemandsvedtægten eller i afgørelse 1896/75 A gjort nogen tidsmæssig begrænsning mht. gyldigheden af de regler, der er vedtaget af ØSU's personales generalforsamling om valg. Heraf følger, at den af en given generalforsamling vedtagne valgordning forbliver gældende, indtil den gyldigt er blevet erstattet eller ændret ved en vedtagelse truffet af en ny generalforsamling i overensstemmelse med den i artikel 5, stk. 1, i afgørelse 1896/75 A fastlagte procedure.
- 47 Desuden er den af sagsøgerne foreslåede fortolkning, hvorefter generalforsamlingen kun kan vedtage en valgordning for én valgperiode ad gangen, i strid med systemet i artikel 5, stk. 1, i afgørelse 1896/75 A, hvori det bestemmes, at generalforsamlingens fastsættelse af valgordningen skal ske på en generalforsamling, der afholdes senest en måned før udløbet af det foregående personaleudvalgs mandatperiode. Den af sagsøgerne forfægtede fortolkning ville medføre, at der ikke gjaldt en valgordning, og at det således blev umuligt at vælge et nyt personaleudvalg, såfremt generalforsamlingen ikke inden for fristen i den omtvistede bestemmelse havde vedtaget de nødvendige bestemmelser.
- 48 Der kan ikke som anført af sagsøgerne rådes bod på denne lakune efter udløbet af den i artikel 5 i afgørelse 1896/75 A fastsatte frist ved en ny af generalforsamlingen truffet beslutning om vedtagelse af ny valgordning. Som fastslået af Domstolen i den tidligere nævnte dom af 27. oktober 1987 er nemlig fristreglen i artikel 5, stk. 1, en ufravigelig regel, der er til hinder for, at generalforsamlingen for personalet efter fristens udløb gyldigt kan vedtage en valgordning.
- 49 Dette resultat er ikke i strid med princippet om generalforsamlingens autonomi, for så vidt angår fastsættelsen af regler for valg af personaleudvalg, et princip, hvis

betydning begge parter har lagt vægt på at fremhæve. Artikel 5 i afgørelse 1896/75 A, der i overensstemmelse med artikel 1, stk. 2, i bilag II til tjenstemandsvedtægten udtrykkeligt fastslår denne autonomi, fastlægger desuden de procedureregler, som generalforsamlingen skal følge ved udøvelsen heraf.

50 Sagsøgerne har med urette anført, at Domstolen har anerkendt, at der ved overholdelsen af denne bestemmelse blot skal overholdes en frist på en måned mellem vedtagelsen af valgordningen og valget. Domstolen har ganske vist som begrundelse for den omtvistede fristregels ufravigelighed henvist til reglens formål, som er at gøre det muligt at sikre, at vedtagelsen af valgregler sker i rimelig god tid før valget, men har samtidig fastslået, at det var nødvendigt at følge den omtvistede bestemmelse efter dens indhold, som er, at fristen udløber én måned før udløbet af det foregående udvalgs mandatperiode. Dette er, som det fremgår af den undersøgelse, Domstolen har foretaget af rækkevidden af artikel 5 i afgørelse 1896/75 A i forbindelse med annullationen af generalforsamlingens beslutning af 19. april 1985, grunden til, at fristens udløb ikke afhænger af den dato, der er fastsat for valg af nyt personaleudvalg, hvorfor hverken den oprindelige fastsættelse af valget til en dato, der ligger mere end én måned efter datoen for vedtagelsen af valgordningen, eller valgets udsættelse til en sådan dato vil kunne bringe den retsstridighed, der følger af overtrædelsen af denne bestemmelse, til ophør.

51 Denne fortolkning af den omtvistede bestemmelse er begrundet i det formål, Domstolen har angivet for bestemmelsen. Som fastslået i Domstolens dom af 27. oktober 1987 har denne navnlig til formål at gøre det muligt at fastsætte reglerne for valg til personaleudvalg på en forsamling for personalet, som skal afholdes mindst én måned før valget, således at det bliver muligt velovervejet at vedtage valgregler under rolige forhold og på den mest objektive måde. En frist på én måned udgør det minimum, der er nødvendigt for at undgå, at den vigtige og vanskelige beslutning vedrørende valgordningen påvirkes af eventuelle spændinger i forbindelse med afholdelse af nyvalg.

52 Retssikkerhedshensynet kræver imidlertid, at fristen beregnes ikke i forhold til valgdatoen, men i forhold til datoen for udløbet af det foregående udvalgs mandatperiode. For sidstnævnte dato er til forskel fra valgdatoen kendt på forhånd, og der kan derfor ikke herske tvivl om, hvornår ændringer af valgordningen senest skal være gennemført. Desuden har kandidater til valget og vælgerne herefter mulighed for senest på dette tidspunkt at være klart bekendt med den valgordning, der skal anvendes.

- 53 ØSU's generalsekretær har derfor anvendt artikel 5 i afgørelse 1896/75 A korrekt. Den første søgsmålsgrund skal derfor forkastes.
- 54 Sagsøgerne har med deres anden søgsmålsgrund gjort gældende, at den sagsøgte institution ikke korrekt har opfyldt Domstolens dom af 27. oktober 1987. De gør herved gældende, at det ikke var generalsekretærens opgave at pålægge ØSU's personale at anvende den i 1983 vedtagne valgordning. Ifølge sagsøgerne skal beslutningen om, hvilke følger Domstolens dom må få for valgordningen, træffes af en generalforsamling, der indkaldes for at afgøre dette spørgsmål, idet generalsekretæren efter denne generalforsamlings afholdelse kan gribe ind, såfremt han finder, at generalforsamlingens beslutning er retsstridig.
- 55 Det bemærkes — der henvises herved til det ovenfor under gennemgangen af den anden af ØSU fremførte afvisningsindsigelse anførte — at pligten til at sikre, at de organer, hvori personalet er repræsenteret, vælges forskriftsmæssigt — en pligt der påhviler institutionerne — indebærer, at disse eventuelt træffer præventive foranstaltninger.
- 56 Herefter må det fastslås, at generalsekretæren har fortolket Domstolens dom korrekt. Han har med føje kunnet træffe de afgørelser, som opfyldelsen af Domstolens dom af 27. oktober 1987 indebar, og hvis retsmæssighed Retten allerede har taget stilling til i forbindelse med behandlingen af den første søgsmålsgrund. Også den anden søgsmålsgrund skal således forkastes.
- 57 Af det anførte følger, at der ikke kan gives sagsøgerne medhold i deres første og anden påstand.

Den tredje, den fjerde og den femte påstand

- 58 Sagsøgernes øvrige påstande bygger på de samme grunde; selv om de skulle kunne admittes, kan de ikke tages til følge. Der skal derfor for så vidt afsiges frifindelsesdom, idet en afgørelse af eventuelle formalitets spørgsmål er uforholdsmæssig.

Sagens omkostninger

- 59 ØSU har nedlagt påstand om, at sagsøgerne tilpligtes at afholde sagens omkostninger i henhold til artikel 69, stk. 2, i Domstolens procesreglement, der mutatis mutandis anvendes af Retten i Første Instans i medfør af Rådets tidligere nævnte afgørelse af 24. oktober 1988, således at bestemmelsen i procesreglementets artikel 70 ikke finder anvendelse. Efter ØSU's opfattelse er der grundlag for at gøre undtagelse fra bestemmelsen om, at institutionerne selv bærer de af dem afholdte udgifter, idet de mange søgsmål, sagsøgerne har anlagt, ikke længere kan anses for en normal udøvelse af de vedtægtsmæssige retsmidler.
- 60 I den forbindelse bemærkes, at en undtagelse som den, ØSU har gjort sig til talsmand for, ifølge procesreglementets artikel 70 udelukkende kan gøres i de i artikel 69, stk. 3, andet afsnit omhandlede tilfælde. Selv om det lægges til grund, at ØSU har villet støtte sit krav på denne bestemmelse, må det fastslås, at sagsøgerne i nærværende sag ikke kan antages at have forvoldt ØSU udgifter unødvendigt eller af ond vilje. Faktisk blev spørgsmålet om konsekvenserne for valgordningen af Domstolens dom af 27. oktober 1987 ikke afgjort i samme dom, og spørgsmålet herom kunne heller ikke, som det fremgår af Domstolens kendelse af 20. april 1988 (i de forenede sager 146/85 og 431/85 — Fortolkning), afgøres under en sag til behandling af en begæring om fortolkning.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmelser

RET TEN (Femte Afdeling)

1) Sagsøgte frifindes.

2) Hver part bærer sine omkostninger.

Kirschner

Briët

Biancarelli

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 8. marts 1990.

H. Jung
Justitssekretær

H. Kirschner
Afdelingsformand